

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Կ. Պաշտպան 180 ԴՂ.
» Դաւաճան 2 10 ԿՔ
Վ. Կարմիրայ Կ. Պաշտպան 2 90 ԴՂ.
» Դաւաճան 2 5 ԿՔ
Իւրաքանչիւր թերթի գին 50 ԿՔ.
Կանոնադրան տողը մէկ անգամի հա-
մար 3 ԿՔ. Կարմիր, երկու անգամի հա-
մար 2 ԿՔ. Կարմիր, աւելի անգամներու
համար զատ տակարար թիւն կը լինայ:

Լ Ր Ա Պ Ի Ր

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆՆՈՒՊՈԼԻՍ 9 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Վերջին Բրուս-Գաղղիական պա-
տերազմին ժամանակի ղեկաւորակոն
հասակաւորութիւնը հայկեան ըն-
ներու պաշտօն ունեցող յանձնաժո-
ղակներն իրենց գործը կատարեցին:
Բնական թեւեղ պարզութեան հակադր-
ւեցաւ որ կայսրութեան օրով յաւ ըս-
տակ վտանգում էր յաւանքս, եւ շատ
խորդ. անուրիքն ու գողութիւնը եղած,
նայնպէս փափկի աղղային պաշտ-
պանութեան կտուրվարութիւնն ալ
շատ դրամ վտանգում էր ի գործ, բայց
թուրքի ոյն է Պ. Կամպէթիւն կուտ-
վարութիւնն այս պակասութեանն ա-
զատ մնացած է:

Յայտնի է ասիայի որ երբ Պ. Կամ-
պէթիւն թուրքի փորսկութիւնը ձեռ-
քըն առաւ, ամեն բան խառնաշփո-
թութեան մէջ էր, ոչ մարդ-կար, ոչ քի-
րան ու ոչ աղանձակ երբ, ամենայն ինչ
ի յայտ հայթայթեց, գանձել, պատրաս-
տել հարկ էր: Սրտաւ ամենայն թու-
րի կառավարութիւնը զինուորական
ամին պիտոյք յաջորդեալ քիչ ժամա-
նակի մէջ պատրաստել իրիտ շահաւոր
պայմաններով, ինչ որ գնած կամ չի-
նել առած էր, լաւ պիտակ մէջ էին
եւ գինեքն ալ շտապէր:

Բայց այս քննութիւնները դեռ չը-
կատարուած, Պ. Կամպէթիւն լրաց
ամբաստանութիւն չմտցւոյ թափուե-
ցաւ: Դաղղիայ բոլոր աղետից պատ-
ճառ եղաւ ըսին, Դաղղիայից հայրե-
նասիրութեան հաւաքում գրումները
վտանգ ըսին, դժգոհութիւն, բազում
հարստութիւն զիջեց ըսին, Եւսոյն
Այս ամեն ամբաստանութեանց առջեւ
Պ. Կամպէթիւն լաւ կեցաւ, ինքը-
ղինք չարապահեց, վաստիք անմե-
ղութեան վրայ, սպասեց որ քննու-
թիւնն ամեն բան երեսն հանէ:

Հիմա որ արդարութիւնն երեւան
եղաւ, Պ. Կամպէթիւն ալ իր կամաւոր
լաւթեան կապը իրել կ'սկսի, գիտ-
նաբար որ իր անշահաւորութիւնն ու
անձնուրութիւնը հասկնալէ ետեւ
իր խօսքն աւելի յարգ, աւելի աղղե-
ցութիւն կրնայ ունենալ, իրաւոր մի
հրատարակելու կը ձեւաւարկէ Դաղ-
ղիական Հանրապետութիւն անունով:
Հանրապետական մամուլը, կործինը,
քաղաքականութիւնը, ուղիւ կամ վա-
րիչ մը չունէր: Պ. Կամպէթիւն իր վր-
այ կառնու ալս պաշտօնը, իր նորո-
տակը պիտի լինէ՝ չինելու ոչ տրեւ:
Քրայց վիճակին վրայ իր կարծիքն ան-
կեղծ արար պիտի յայտնէ, կառավար-
ութիւնը եմէ մեղադրելի բան մ'ընէ՝
պիտի մեղադրէ, գովելի բան մ'ընէ՝
պիտի գովէ: Գնաւ ու գեղը միանգա-
մայն պիտի ցուցնէ: Վերջապէս հայ-
րենեաց շահը միայն նպատակ եւ շար-

ժառիթ պիտի ունենայ՝ առանց բնու-
ուչ գնելու կողմնակցութեանը շահե-
րուն:

Եթէ ոտուղիւ Պ. Կամպէթիւն իր
այս խառնուրդ կատարէ, իրեն ի-
րենց ընտան ընթացքին հետեւին, եւ
հասարակաց կարծիքն ալ շարունակէ
ի նպատակ հանրապետութեան յոռաշ-
խիմը: Երբեք յայտնի չի, որ Պ. Կամպէթ-
իւն Պ. Թիւրքի յաջորդը կամ յաջորդ-
ներէն մէկը կը լինի:

Պարսկաստանի Դաւիթ քաղաքէն
դրուած հոկտ. 27 թուով նամակ մը
կարեւոր անընդհատ իրենց կուտայ
երկրին վիճակին վրայ:

Քաղաքի բոլորովին անհետա-
յաւ մեր քաղաքէն եւ շրջակայքէն,
թէ եւ քանի մ'առանձին գէպեր կը
լաւին գեղերուն մէջ: Երբեք Դաւիթ-
մի մէջէն աստեղերու հողերը չափ
մարդ զոհ տարաւ: Դեռ Ուրմիայի մէջ
եւ Սալմասի կողմերը կը շարունակէ
բայց ոչ այնչափ անասկութեամբ:

Յաւաքի կողմէն ձեռք պարէնի սոյ
կ'պատուէր այս երկրի մէջ: Հունձին
ամեն անը վրիպեցաւ, մանաւանդ
Ուրմիայ մէջ, որ Հիւսիսային Պարս-
կաստանի համարանոցն է: Երկամեայ
անընդհատ երաշտութիւնը բոլոր Լու-
րերը ցամաքեցուց, եւ թէպէտ հարա-
ւալին Պարսկաստանի բնակչաց քայտ
ստուգանքը կրնէ դեռ բաւական
հեռի ենք, բայց հոս ալ հազին գինն
արդէն Լուսպոտիկ բարձրացած է,
եւ չինք գիտեր թէ ձմեռն մէջ ո՛ր
պիտի հասնի:

Յարգին ու դարկին սղութեան
պատճառաւ ամեն մարդ իր ձեռքը
վաճառել կուզէ, բայց դեռ չկայ:

Յուլիս ամսը մէջ թէհրանէն հե-
րամանադէր մ'իկաւ, որ ցորեն եւ
ուրիշ արմարի հաւքէ եւ սող գնել
վաճառու համար պահելը կարդ եղաւ:
Իրիտ պատիժներ սպառնալով, Բայց
մինչեւ հիմա այս հրամանը չըսած աղ-
րեցաւ: Ընդհակառակն իոյն իսկ գոր-
ծադրելու պաշտօն ունեցողներն են
ցարեն հաւքող եւ մեծ շահ ընելու
համար պահպանելը:

Յորենի ողութեանն աղքատու-
թիւնն աւելնալով, ծանրանելուն ալ
վաճաղաւոր լինել սկսան: Վերջին օ-
րերս Ռուսիոյ սուրհանդակը կայրո-
պաւեցաւ, եւ քաղաքում 16000
լուսին որ սահմանադրուած կը ստնէր
գողցուեցաւ: Թէհրանի սուրհանդա-
կէն ալ նմանապէս կողորոտուեցաւ:
22000 թուական տնտեսելով, որ քանի
մը Դաւիթմիջի վաճառականաց կը վե-
րաբերէր: Մասնաւոր տնտէսք ալ կը
կողորոտէին արտադրանք, որոց հա-
մար կըսուէր թէ Ռուսիոյ հպատակ են,
եւ կըսուէր թէ Կարմիր հպատակ են:

Ստանի այնչափ նուազած է
Պարսկաստանի մէջ, որ գանելու համար
հարկերն 12 դրոսի տալու հարկաւ

րեալ ենք: Կերելի թէ պարսկական
դրամն ուրիշ երկրները գաղթած է,
վան գի Ռուսի 20 կողմէնցէն ուրիշ
դրամ անուն իր շրջաբերութեան մէջ:

Տեղական իշխանութիւնք բնու-
հող չեն ընել: Այս քանքուն վրայ, եւ
Եթէ թէհրանի Կարմիրան գետակա-
ներն ու գլխաւոր վաճառականք կու-
տակարութեան ուշադրութիւնը չը
բաժնաւորեն, մեր ուրիշ Երջանկա-
թեանց վրայ դրամի սովն ալ պիտի ա-
ւելնայ:

Վերջին երեք ամիսը մէջ ան-
ընդհատ անձրեւ եկաւ թէհրանէն մին-
չու: Վրաստանի սահմանադրութեան տ-
ճրել մը, որոյ նմանը քանի մը տարեկ
ի վեր տեսնուած չէր: Ասոր վրայ գե-
ղացիք քաջաբերտ երազ իրենց արտաբ-
քանել սկսան, եւ հայրն գինն ի՞նչ
սկսաւ ի մեծ գողացութիւն տէրու-
թեան օրոշանաւարաց եւ սլոյց, որ
Եւսին հրամանին հակառակ տակաւին
ցորեն կը հաւաքեն՝ յաւաքով որ պե-
նը նորէն պիտի քարճարանայ:

Նամակս արդէն դրուած էր ի-
մացոյ որ Գուրայի մօտ Ռուսաց սուր-
հանդակը կողորոտուց գողերը թուր-
քաց հողին վրայ բռնաւել են իրենց
16000 լուսին կողորոտակին հետ, եւ
ստակը տէրքը դարձել է: Այս ոնքը
վառք կուտայ Նախախնամութեան որ
գողերը թուրքից հայրն մէջ լաւեւած
են: Վասն զի Եթէ Պարսիկ որչափ ան-
տարաց ձեռք ի յայտին, ստակն իր օ-
րինաւոր տէրքը գողանը հանելէ ա-
ռաջ մեծ մտքը մէջ կը խաղար, եթէ
ոչ անգողը:

Հեղհաստանի Թայֆը լրտէրին հե-
տեւեալ լալը կուտայ որ, Հիւսիսէն
գրուած է:

Մէքլէի մէջ խառնութիւն մը
ճաղեցու: յիսունի շափ միւլուանդ՝
Բ. Դրան գէժ ապստամբական ցոյց
մ'ընել փորձեցին, բայց բռնուեցան, եւ
Կ. Պարսէն հրաման ինքզուրեցաւ: Մէ-
քլէնէն երկու քն ի մահ պատապարտ-
ւեցան եւ միւսներն քանաւարելութիւն,
կը ծանուցանեն թէ միջ գողնը նոր
գորք պիտի երթան ձիտակ: Երկրին
ներսերը խաղաղութիւն կը արի:

ԼԵՐՁԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնդոն 16 նոյ.

Անգղիոյ Պանքան իր գրածուցը չը
հարկերն չի հանց:

Բրուս 16 նոյ.

Պահմանայ աղղային ժողովը գիշե-
նայի ընդհանուր ժողովին երեսփոխան
ղրկել չուղկուն որոշմանու կեղրո-
նական կառավարութիւնը հրաման ը-
րաւ որ այն երեսփոխաններն ուղղակի
մոլորակ են ընտրուին:

ՊԱՅՄԱՆՔ

Դուրս գաղած յաղթող ճանքու:
ճախըը թմրադրութեան վրայ է:
Լրագրոյս վերաբերեալ նոմանց
կամ որ եւ իրէ գրութիւն խմբագրի:
—Տնօրէնին պիտի ուղղուի: Կ. Պ. Կո-
լիս, Վիկիլի Խան, Մասիսի զբօսեմ-
նակի:
Համար հախքը չիմարում նա,
մակ չընդունուի:

Փարիզ 17 նոյ.

Դաղղիոյ Պանքան շտապակոն
հաշուեցոյցը կը ցուցնէ թէ Պանքաւա-
սերան չիջարեւութիւնը 18 միլիոն
միայն աւելցած է: Կը հաւատարմն թէ
օրինաւոր սահմանը չպիտի անցնի եւ
թէ Պանքան շտապակոն կը կրնա-
պատկերու ինդիք բնու չկայ:

Կը հաւատան թէ Թուրքի ոյն-
ին սլուած հրովարտակը գէշ տպա-
որութիւն մ'ըրաւ Վերջապէս մէջ եւ
թէ չէմիլ փաշան Դաղղիոյ կառավար-
ութեան կախածը փորաւար կը լա-
նայ հրովարտակին իմաստին վրայ:

Լոնդոն 17 նոյ.

Անգղիոյ Պանքան հաշուեցոյցէն
կը անանուի որ ստուակին տակը վեր-
ջին շտապակոն մէջ 817-178 լիւրա ա-
ւելցած է:

Դիէննո 17 նոյ.

Այս առաւան լրագրաց արկնն ալ
միտմայն կը յայտնեն թէ Բէյքերպէրի
կոմիսն Բայրիկոյս—Լէթեան պաշտո-
նակցին մը կողմէն, պաշտօնը չի
յաջողած:

Անգղիոյ կառավարութիւնն Աւստ-
րիոյ կոյսեր Պ. Տը Պոյսթը Լոնդոն-
յի զեպան անուանելու գիտուարու-
թեան համար դահութիւն յայտնեց
Անտրապի կոմիսն:

Փարիզ 18 նոյ.

Պ. Կամպէթիւն, Սէն—Գանթէն
քաղաքին Բրուսիայոյ գէժ պաշտ-
պանութեան տարեգարձին աւթիւ-
նայն քաղաքի բնակչաց առջեւ ըրած
ստեղծարարութեան մը մէջ կրակ թէ
Հանրապետութիւնն տարահոյեալ է,
եւ աղղային ժողովը կը քննադատէ՝
իրեն ջնքիւյցայող երկրին կամայ:
Պաշտանակաւ (իրաւիքը կրտ թէ
պատերազմի պաշտանին համար հը-
րաժարման խօսք եղած չէ բնու):

Լաւրէի նահանգապետ Պ. Ռոնք
ստակահանութեան վերադառնալ անուա-
նեցաւ:

Ալիքիս նախնալ եւ Բէյքի Գոմու-
բարթական լրագրիւնը՝ Այս քաղաքի
կարծեցեալ խառնութեանց աւթիւ, քը
քանի մը թեթեւ ձեւ կ'աւելի
բան չէին, կառավարութեան եւ գրողաց
պատուոյն գէժ թէքանմանիք յղ-
ւածներ հրատարակելուն համար
դաղղեցան:

Իիւլիոյ 48 նոյ.

Բամպուկ. Մ. Ն. Ո. Սի:

Զախուած 12000 հակ:

Հրապարակ 48 նոյ.

Յորեն անտիտիոն պիճակի մէջ:

Բամպուկի Թոյլ: Բարդ կը բարձրանայ:

Լոնդոն 17 նոյ.

Ալիքիս 47 46

Մոսկ. 41 42

Եւրոպ. 29 անու. 28 46

Միտալ. 9 Դիլ. 7. անու. 28 46

